

SLOVENE

Naročnina
za državo SHS:
do preklica:
a) po pošti mesečno Din 14
b) dostavljen na dom
mesečno 12
za inozemstvo:
mesečno Din 22
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji Din 20
v inozemstvu 40
Mesečna priloga: Vestnik SHS

Cene inseratov:

Enostopna petina vrsta malih
oglasov po Din. 1.— in Din. 1.50,
veliki oglasi nad 45 mm višine
po Din. 2.—, poslani listi
po Din. 3.—.

Pri večjem naročilu popust.
Izda se vsak dan izvenredno
ponedeljka in dneva po praznikih
ob 5. uri zjutraj.

Poština plačana v gotovini

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Recepti se ne vračajo; neizbrana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne bran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglase,
zagreb 39.011, sarajev 7553, praške in dunaj. 24.797.

Dr. Karel Verstovšek

Maribor, 27. marca. Nocoj ob
pol 9. uri je umrl dr. Karel Ver-
stovšek. Pogreb bo v petek, dne
30. t. m. ob 2. uri popoldne.

Ni je lepše smrti kot je smrt na bojnem polju. Tako se je preselil včeraj iz naših vrst k večnemu počitku Karel Verstovšek, o katerem smo še zadnje dni brali, kako je v mariborskem občinskem svetu nastopal za koristi mesta, ki mu je bila kot prestolici štajerske Slovenije odnekad posvečena glavna skrb rajnika. Ni počival, dokler ni našel počitka v leseni krsti. Kakor vojak, vedno na straži, nam zapušča zgled delovnega življenja, neomajne zvestobe in požrtvovalnosti do zadnjega izdihaja.

Bil je rojen leta 1871. Izšolal se je do profesorja in kot impulzivna narava kmalu stopil v javno življenje. Kmalu je kot iskren demokrat spoznal, da je idealnemu borcu za slovenski narod mesto v vrstah slovenske ljudske stranke in bil med najbolj energičnimi organizatorji krščanskega demokratičnega pokreta med štajerskimi Slovenci, vzrastlimi v tradicijah Antona Martina Slomška. Zaupanje ljudstva mu je poverilo pod bivšo monarhijo deželno in državnozbornski mandat, ki zanj ni bil toliko čast kolikor nesebična služba, ki je izžgala njegove življenske sile, ker je bil pri vsej svoji bojevitosti kot zvest strankar izredno dobrega srca, ki je rado ustreglo vsakomur, kdor ga je pomoči prosil.

Narodnjak skozinskozi se je pa odlikoval najbolj kot član deželnega odbora bivše avstrijske vojvodine Štajerske, v koje deželnem zboru je nastopal kot zvest bobačevnik Korošcem za narodno in kulturno avtonomijo štajerskih Slovencev. Od tukaj naprej ga piše zgodovina slovenskega naroda med svoje najdelavnejše sinove brez ozira na strankarsko pripadnost. Tu, v službi deželnih stanov štajerskih, pripravlja rajni s svojimi tovariši poznejše politično osvobodjenje slovenskega naroda.

Na višini pa se izkaže Karel Verstovšek ob preobratu. Pri vsej svoji ognjevitosti je bil rajni v velikih momentih hladnokrvn in odločen ter vztrajen ob enem, tako da je ob tem zgodovinskem trenutku izvršil delo, ki bi mu ne bil vsak kos. Kot dušev-

ni voditelj štajerskega narodnega sveta je na lastno odgovornost imenoval Majstra za generala, rešil tako Jugoslaviji vse slovensko ozemlje od Maribora do Špilja in preprečil, da ne bi o tem kosu slovenske zemlje odločevala kakšna konferenca mednarodnih poslanikov ali kakšno Društvo Narodov ali kakšen goljufivi plebiscit. Maribor mu bo vedno hvaležen za to, da je pripadel via facti jugoslovanski državi. S tem je življenska naloga Karla Verstovškega bila častno izvršena.

Vendar ni miroval. To ni bilo v njegovi naturi, pa tudi stranka ni mogla pogrešati takega bojovníka, ki se je svoji stvari žrtvoval do poslednje možnosti, daš je kal smrtne bolezni že davnej razkrajala njegov močni in skrajno odprni organizem. Takoj v revolucionarni narodni vladi je bil poverjenik za prosveto in na tem mestu prvi organiziral naše osnovno, srednje in visoko šolstvo na temelju novih nacionalnih smernic. Od tega, kar je Karel Verstovšek takrat ustvaril, živi naša prosveta še danes. To mu bo priznal danes ves naš narod brez razlike političnega mišljenja.

Pa tudi to tej mravljino marljivosti, temu bojovníku do konca ni bilo zadosti. Častni predsednik mariborskega Orla, član načelstva Zadrugne zveze, član nadzornika Zadrugne gospodarske banke, ustanovni član spodnještajerske ljudske posojilnice v Mariboru in predsednik izvrševalnega odbora SLS za štajersko itd. itd., je prevzel nase še mandat občinskega odbornika mestne občine mariborske. Tudi tu se je vojskoval kakor povsodi, ni iskal časti in osebnih ugodnosti, marveč dela in ni nehal preje, dokler ga ni bolezen premagala docela in položila na smrtno postelj. Dolgo se je boril z belo ženo, kakor se je boril preje z drugimi, dolgo je umiral, končno je podlegel, s častjo in zadoščenjem, kakor vojak na bojnem polju.

Uživaj večni mir, ki si ga zaslužil, zvesti borec!

Poljski protest proti obsodbi nadškofa Cieplaha in tov.

Varšava, 27. marca. (Izv.) Po prejemu uradnega poročila o obsodbi nadškofa Cieplaha in ostalih katoliških duhovnikov je ministrski predsednik Sikorsky takoj povabil sovjetskega poslanika Obolenskoga k sebi in mu izjavil, da z največjim ogorčenjem obsoja to sodbo in da bo za to padla odgovornost na sovjetsko vlado. Sikorsky je naprosil Obolenskoga, naj to nemudoma sporoči sovjetski vladi.

NOVI OLOMUŠKI KANONIKI.

Olomuc, 27. marca. (Izv.) Dne 24. marca je bilo tu inštaliranih šest kanonikov-neplemenitašev. Tako je olomuški stolni kapitelj po stoletjih dobil češko in neplemenitaško večino.

SESTANEK MED SEIPLOM IN MUSSOLINIJE.

Dunaj, 27. marca. (Izv.) Zvezni kancelar dr. Seipel bo odpotoval jutri zvečer v Italijo, kjer bo imel v Milanu sestanek z ministrskim predsednikom Mussolinijem.

Spor med Avstrijo in sovjetsko Rusijo.

Dunaj, 27. marca. (Izv.) Ruski sovjetski poslanik dr. Slihter je na brzoglavni poziv iz Moskve zapustil Dunaj. Vzrok odpoklica je spor med dunajsko in moskovsko vlado radi predaje poslaniških poslopij na Dunaju in v Moskvi. Avstrijska vlada je za izročitev ruskega poslaniškega poslopija pripravi vse potrebno, sovjetska vlada v Moskvi pa ni držala dane besede. Spor se je poostрил, ker je moskovska sovjetska vlada prekinila trgovinska pogajanja z Avstrijo.

SANACIJA AVSTRIJE.

Dunaj, 27. marca. (Izv.) Generalni komisar za Avstrijo dr. Zimmermann se bo podal te dni v Prago, kjer bo konferiral z zunanjim ministrom dr. Benešem. Sprejel ga bo v avdienci tudi predsednik republike dr. Masaryk. Iz Prage bo dr. Zimmermann potoval v Zenevo, odtam pa v Rim, kjer bo stopil v stik z italijansko vlado. Namen potovanja je združitev več vprašanj, ki so v zvezi s sanacijo Avstrije.

Načelen sporazum med SLS, dr. Spahom in Radićem.

Zagreb, 27. marca. (Izv.) Predstavniki SLS in Jugoslovanske muslimanske organizacije so se sestali danes tukaj s predstavniki Hrvatske republikanske seljačke

stranke, doteknili so se vseh aktualnih vprašanj, a o poglavitejših tudi razpravljali. Dosežen je načelni sporazum.

Političen položaj še vedno nejasen.

NAMESTNIK CIMIĆ ZOPET V BELGRADU. — LJUBA JOVANOVIĆ ODPOTUJE V ZAGREB?

Belgrad, 27. marca. (Izv.) Političen položaj je še vedno nejasen. Medtem ko so se vse ostale stranke izjavile, kakšno stališče bodo zavzele, radikalni voditelji molče in ne dajo nobene izjave ali vsaj take ne, iz katere bi se moglo spoznati, kaj radikalni nameravajo. Gotovo je samo to, da radikalni niso proti sporazumu z dr. Korošcem in Radićem. Značilno je, da je danes ponovno došel v Belgrad hrvatski pokrajinski namestnik g. Cimić. Pri zadnjem obisku v Belgradu je g. Cimić dobil nalog, naj stopi v stik z Radićem in se z njim pogaja, kar je g. Cimić tudi storil. Danes je g. Cimić obiskal razne ministre, med njimi tudi no-

tranjega ministra Vujičića in jih informiral o razmerah na Hrvatskem in o svojih pogajanjih z Radićem in njegovimi tovariši.

Belgrad, 27. marca. (Izv.) Na današnji seji ministrskega sveta, ki je trajala od 5. do 8. zvečer, so največ razpravljali o odnosih, ki naj bi se zavzeli napram dr. Korošču in Radiću. Minister za vere g. Ljuba Jovanović je plediral za sporazum. Ob pol sedmih je Ljuba Jovanović zapustil sejno dvorano. Govori se, da bo odpotoval v Zagreb.

Italijani se boje za Reko.

Sušak, 27. marca. (Izv.) Italijanska javnost stoji pod vtisom popolnega neuspeha na opatijski konferenci. V tem neprijetnem razpoloženju je njihovo časopisje izblebelo, kje jih pravzaprav v reškem vprašanju čevlji tišči. Pravijo, da Delta in Baroš zato ne smeta postati jugoslovanska, ker bi to težo Reke nagnilo na jugoslovansko stran in bi Reka prej ali slej kot zrelo jabolko padla v naročje Jugoslaviji. Za tem pa ravno stremi Sušak, ki je za ta načrt očitno pridobil tudi Belgrad, kjer so v posvetovalni komisiji na delu znani protitalijanski

istrski agitatorji. Železniška zapora naj dokazuje, da je obstanek Reke popolnoma odvisen od jugoslovanskega zaledja. Vse to seveda zelo meša italijanske račune o Reki. Zato sporočajo Jugoslovonom, da se morejo pogajanja nadaljevati le pod pogojem, da se odpovedo brezpogojni posesti Delte in Baroša in se uklonijo prepričanju, da Italijani niso pripravljeni prepustiti Reke njihovim oblastim. — Sila razmer bo Italijo dovedla do nadaljevanja pogajanj tudi pod cenejšimi pogoji, če bo le Jugoslavija umelela svojo nalogo.

Stojan Protić o Koroščevem članku »Kaj sedaj?«

Belgrad, 27. marca. (Izvirno) V današnjem »Radikalu« se Protić peča z znanim člankom »Kaj sedaj«, ki ga je dr. Korošec priobčil v »Slovenca«. V tem članku ugotavlja dr. Korošec, da so se na volitvah Slovenci, Hrvati in Bunjevci soglasno izrekli proti centralizmu, ter zagotavlja da svojega stališča ne bodo zapustili, ker ga ne smejo in ne morejo. Če dr. Korošec dalje pravi, ali pojdemo pot zedinjenja in konsolidacije ali ne, je to odvisno od Srbov, pravi Protić, da je to napačno. Pristaviti bi moral, da je to odvisno tudi od Radića in Hrvatov. Prav pa ima dr. Korošec, ko pravi: Ta štiri leta so dovolj pokazala, da Srbi ne znajo upravljati velike države. To je žalostna resnica, ki jo je pred enim letom izrekel na Protićevem stanovanju tudi Anglež, dopisnik »Timesa«. To je na prvi mah in za pričetek tudi naravno. Toda dr. Korošec bo priznal, da Srbi od svojih bratov v tem pogledu niso dobili na polju državne uprave nikake pomoči. Mi smo imeli in imamo take ministre, ki očitno nimajo pojma o postavah, ne o pristojnosti, ne o položaju, v katerem so, še manj pa o odgovornosti za posel, ki jim je zaupan. Popolnoma je točno mnenje, da se Slovenci, Bunjevci in Hrvati na tako upravo ne bodo navadili. Sedanje volitve so privedle ustavno krizo do vrhunca. Protić konča: »Tudi mi končajmo značilne vrste o članku dr. Korošca, kateremu nihče ne more očitati, da ni bil jasen in da ni o pravem času izrekel pravo besedo.«

OBISKI PRI DR. NINČIČU.

Belgrad, 27. marca. (Izv.) Danes dopoldne je obiskal zunanjega ministra ruski poslanik Strandman. Ta obisk spravljajo v zvezo z izjavo dr. Ninčiča, da bo naša vlada skušala priti v stik s sovjetsko vlado, kar bi značilo za Strandmana konec poslaniške kariere. Tudi poljski poslanik Okovski je bil danes pri zunanjem ministru, kar spravljajo v zvezo z vstopom Poljske v malo antanto.

Davidović o položaju.

Belgrad, 27. marca. (Izv.) Ljuba Davidović je podal časnikarjem izjavo, v kateri je med drugim rekel: Taktika demokratične stranke še ni izdelana, ampak jo bo izdelal demokratični klub, ki se sestane 12. aprila. Za sedaj je jasno samo eno, da volivci iz Srbije nočejo pod nobenim pogojem sodelovanja z radikali. To niso glasovi samo posameznih volivcev, ampak zahteva množice volivcev, s čimer je treba računati. Koalicija z radikali bi kompromitirala demokratično stranko in onemogočila kooperacijo z ostalimi strankami, koalicija sama bi pa kmalu razpadla. V slučaju novih volitev bi demokratiška stranka lahko sestavila vlado z manjšimi skupinami brez radikalov. Demokratiška stranka je proti vsaki cepitvi, a je za edinstvo države. Če je vidovdanska ustava dobra ali ne, se še ne ve, ker velik del te ustave še ni izveden, zato pa je mogoče, da pride do zahteve po reviziji. — Čisto gotovo je, da je to mišljenje Davidovića tudi mišljenje večine demokratiškega kluba kljub naporom Svetozara Pribičevića in njegovih pristašev, ki bi radi prišli v vlado in se pridno razgovarjajo s Pašićevimi ljudmi.

STANJE DR. ŠVEHLE RESNO.

Praga, 27. marca. (Izv.) Nasproti vsem, da se je ministrskemu predsedniku dr. Švehli zdravstveno stanje zboljšalo, poročajo, da je njegovo stanje resno. Zdravniki mu svetujejo, naj pusti politiko, ker je sicer v nevarnosti njegovo življenje.

HUGO STINNES V RIMU.

Rim, 26. marca. (Izv.) Včeraj je semkaj prispel Hugo Stinnes.

Berlin, 27. marca. (Izv.) »Express Korrespondenz« poroča iz Rima: Hugo Stinnes je bil včeraj po naročilu ministrskega predsednika Mussolinija sprejet v zunanjem ministrstvu, kjer so razpravljali o ruhrskem vprašanju, o gospodarskem in političnem položaju Nemčije in o odnosih Nemčije do sovjetske Rusije. Konferenca je trajala eno uro. »Giornale d'Italia« poroča, da sta Stinnes sprejela tudi papež Pij XI. in državni tajnik kardinal Gaspari.

Iz Poruhrja.

Düsseldorf, 27. marca. (Izv.) V Wittmannu je bilo snoči oddanih več strelcev iz samokresa na nekega francoskega častnika, ki pa k sreči ni bil ranjen. Napadalec je zbežal. Francozi so aretirali dva talca.

Berlin, 27. marca. (Izvirno.) Zunanji odsek državnega zbora je danes popoldne imel sejo. Državni kanceler Cuno pri seji ni bil navzoč, mesto njega je postal natančno zaupno poročilo zunanji minister. Poročilo je sledil dolg in izčrpen razgovor, ki so se ga udeležili zastopniki vseh strank. Vsi govorniki so soglasno izjavljali, da je treba nadaljevati pasivni odpor v Porurju, da se mednarodna javnost končno zainteresira za Porurje, katero se mora osvoboditi sovražne invazije.

London, 27. marca. (Izvirno.) Ministrski predsednik Bonar Law je obolel. Njegovo stanje sicer ni posebno nevarno, vendar mora ostati v postelji. Zato je nemogoče, da bi se jutri Bonar Law mogel udeležiti razprave v angleški spodnji zbornici o položaju v Porurju.

BOLGARSKI PROTEST PROTI GRŠKI.

Sofija, 27. marca. (Izv.) Bolgarska vlada je pozvala svoje zastopnike v Parizu, Londonu in Washingtonu, naj protestirajo proti postopanju z bolgarskim prebivalstvom od strani grških oblasti v Traciji. — Enak protest je bolgarska vlada poslala tudi grški vladi v Atene ter pristavila, da tako postopanje ruši dobre medsebojne odnose.

KONGRES TRGOVSKIH ZBORNIC.

Rim, 27. marca. (Izvirno.) Na mednarodnem kongresu trgovskih zbornic v Rimu je bil izvoljen mednarodni odbor, ki naj zainteresira ameriško javnost za posojilo Nemčiji, dalje da se zvišajo vojni dolgovi, začne ratifikacija Evrope ter omeji oboroževanje. V odboru je zastopanih 7 dežel.

Politične vesti.

+ Jaša Prodanović o položaju. Vođa srbskih republikancev Jaša Prodanović prinaša v belgrajski »Politiki« članek v katerem se peča z izidom volitev 18. marca. Prodanović pravi: »Ko bi bili v Evropi, bi bilo malo treba, da bi našli izhod iz položaja. Toda v tej deželi presenečenj, kdo izmed nas se more zanesti na politične navade in strankarske programe, ko niti ustava niti zakoni niso varni, da ne bi bili vsak čas pogazeni. Naša država ni stvorena po želji naroda, nego po interesih posameznikov. Kako naj se sestavi vlada, ki bi mogla delati, to je odvisno od tega, če pojde Radić v parlament. Če Radić ne pride, bo vladal Pašić sam s pomočjo Spahe ali Korošca ali džemijeta. (Jaša Prodanović se glede SLS moti temeljito. Pašić bo vladal brez SLS) Nemce ima najbrže že za seboj. Ako pa Radić pride, se stvar menja. Ta dva bi se hitro sporazumela, ko bi bila svoja gospodarja. Pašić ni ne centralist, ne avtonomist, ne federalist, ne monarhist, ne republikanec. On je najprvo samo Pašić, potem pa še radikal. Radić ima le tanko republikansko kožico, ki jo vedno lahko hitro sleče in se pogodi s Pašićem, ko bi obadva ne stala pod političnim nadzorstvom.« Zato ostaja le rešitev z demokrati, ki se sedaj viteško branijo, ki bodo pa hiteli za Pašićem ko ovca za soljo, če jim Pašić reče, da pojde v nove volitve z njimi.

+ »Novosti« pišejo 26. t. m. o sporazumu, češ, da so Radić, Korošec in

Spaho že izrekli svojo besedo v imenu 110 poslancev. Pred vsem zahtevajo revizijo ustave, šele na tej podlagi je mogoče po njihovih mislih sporazum med Srbi, Hrvati in Slovenci in tako tudi zagotovljena konsolidacija države. Od revizije ne bo ta blok prav nič popustil, ker je revizija za nje conditio sine qua non. V kateri smeri in kako se bo izvršila, o tem se niso še točno izjavili. Po izjavah, ki so jih podali nekateri politiki urednikom »Vremena«, bi se revizija izvršila sporazumno s Srbi, končna redakcija revidirane ustave bi bila rezultat kompromisa obojestranskih dogovorov. Zdaj je na vrsti Belgrad, od katerega se pričakuje jasna beseda, potem ko so se izjavili Korošec, Radić in Spaho.

+ »Vreme« 26. t. m. poroča, da sta v Radićevi stranki dve struji. Starejša manjšinska bi bila za to, da pride do sporazuma z Belgradom, dočim pa večinska, ki jo tvorijo v prvi vrsti najboljši Radićevi prijatelji med hrvatskimi seljaki, vneti pristaši republikanske misli ter nasprotniki Srbov, ki o Belgradu nočejo čuti ni besede. Vkljub najboljši volji enega dela stranke, posebno inteligence, da naj bi prišlo do sporazuma, ne sme nihče resno misliti, da bi Radić šel v tem pravcu. On je absolutist, a vsi drugi so brez moči in se ne upajo ničesar začeti. Ako bi se skušalo iz Belgrada pride v stike z Radić. stranko, bi stranka v vsakem slučaju ostala pri zahtevu samostalnosti Hrvatske v mejah mednarodno priznane države SHS. Treba vedeti, da so vsi doslej znani zaključki Radićeve seljačke stranke plod Radićeve avtokracije, ki zna seljake porabljal za svoje namene. Zakaj njemu so vdani vsi strankini poslanci, zlasti poslanci-seljaki, ki jih je prav radi tega v večjem številu zbral okrog sebe pri zadnjih volitvah.

Iz zunanje politike.

* Irske notranje razmere so slejkoprej skrajno žalostne. Vlada irske republike se sicer na vso moč prizadeva deželo pomiriti, toda pristaši de Valere ne odnehajo in ne položijo orožja, dasi niso baš mnogostevilni. Javne varnosti ni nobene. Vlada rabi denarja, ker vedna vojna pripravljenost požira velikanske vsote, inozemstvo pa neče dati posojila. Po vsej priliki bo morala pomagati angleška banka. Slabo znamenje je, da se tudi že Anglija začneja rahlo povpraševati, je li sploh bilo prav, da se je Irski dovolila svoboda. Med vstaši so najhujše ženske, zlasti miss Mc. Swiney, »irska svinga«.

* Poflamljenje gentske univerze v Belgiji, katero je sklenila poslanska zbornica, je senat zavrgel v 76 glasovi proti 58 pri absenci 6 senatorjev. Boj za avtonomijo Flamcev se bo torej nadaljeval.

Prekmurje.

— Murska Sobota. G. Rado Jurko, ljudskošolski nadzornik za prekmurški šolski okraj je bil na svojo lastno prošnjo vpokojen. G. Rado Jurko je prišel v Prekmurje kmalu po prevratu in je vodil osnovno šolstvo do danes. Trudil se je pošteno, da se je osnovno šolstvo, katero je pod madžarsko vlado tako zaostalo, v kratkih 2 do 3 letih povzdignilo.

— Murska Sobota. Ustanovni občni zbor društva državnih nameščencev in upokojencev za okraj Murska Sobota se vrši na belo nedeljo, dne 4. aprila 1923 ob 1. uri popoldne v prostorih Čitalnice hotela Dobry v Murski Soboti z dnevnim redom: 1. sprejetje društvenih pravil, 2. volitev predsednika in odbora, 3. slučajnosti. Zbog važnosti se naj sleherni društvenik udeleži občnega zbora.

Pripravljalni odbor.

Štajerske novice.

* Kozje. Pravilni izid volitev pri nas je naslednji: Oddanih glasov: 221 (ne 122), dr. Kukovec 16, dr. Korošec 151 (ne 51), dr. Novačan 2, Drogenik 44, Golouh 1, Schauer 0, Radić 2, Koren 1, Brandner 2, Stojadinović 2.

* Umrl je v Mariboru pristav južne železnice Milan Zupančič.

Primorske novice.

p Resnico sovražijo. Ker je »Gor. Straž« zadnjič poročala, da snujejo fašisti v Kobaridu italijanski otroški vrtec, v katerega bodo lovili slovensko dečo, so kobarški fašisti v trafiki in po vseh javnih lokalih vse številke »Gor. Straž« pobrali in jih nato z indijanskim krikom na trgu sežgali. Resnica seveda kljub temu ostane — resnica.

p Štirikraten davek na neitalijanske napise. Te dni so uveljavili v Julijški Benečiji davek na javne napise. Člen 4. se glasi: »Za napise v tujem jeziku je izterjanje pristojbine obvezno, in sicer v štirikrat višjem znesku nego za druge napise. Najmanjši znesek za napisa v tujem jeziku je sto lir.« — Pravica in pravičnost sta temelj fašistične Italije.

p Fašizem prodira. Minole nedeljo sta se ustanovila na Goriškem dva nova fašja: eden v Rihemberku, drugi v Ajdovščini — Šturjah. Kot prevajalec italijanskih govornic je fungiral znani Bandelj. Izmed odbornikov novopečenih fašjev naj omenimo Vincenca Cigoja v Rihemberku in Franca Česnika v Ajdovščini.

Dnevne novice.

— »Beseda učiteljstvu.« Pod tem naslovom so pisale »Jutranje Novosti« uvodni članek, v katerem nek učitelj milo vzdihuje, ker so radikali tako sramotno pogoreli pri volitvah. Člankarju se vidi, da mu je hudo, ker je prehitro presedlal. Utolažil bi rad svojo nemirno vest, zato obeta učiteljstvu Šusteršičeve čase nazaj in se bolj rahlo obregne tudi ob sedanjí čas, ki pa si ga ne upa nazvati s pravim imenom, t. j. demokratska strahovlada. Da bo lažje spal, mu povemo: Šusteršičevi časi so bili, pa jih ne bo na Slovenskem več; enako se bo kaj kmalu zgodilo tudi z demokratsko strahovlado. Nastopil pa bo tudi za učiteljstvo svobodnejši in pravičnejši režim, ki ne bo sodil učitelja po političnem naziranju in njegovih agitatorskih zmoglostih, ampak le po njegovem poklicnem delu. Pošteno delo pa bo dobilo tudi pošteno plačilo. Odločeval bo zakon in ne samovolja sedanjih šolskih funkcionarjev, ki so z redkimi izjemami le čuvaji političnih strank, ne pa čuvarji zakona. To je sicer žalostno, a je resnično. Dolgo pa tako biti ne more in ne sme!

— Vrhnik. Kakor vsako leto tako je tudi na letošnjem občnem zboru obdarovala znana liberalna »Kmetka posojilnica« na Vrhniku le svoje privržence. Dala je Sokolu v Borovnici 20 tisoč kron, Sokolu na Vrhniku 15 tisoč kron in Svobodi 3 tisoč kron. Nasprotno je pa v svoji seji 14. marca t. l. odločno odklonila vrhniškemu gasilnemu društvu zaproseno posojilo za nakup motorne brizgalne, četudi bi za to posojilo porokovali trije tukajšnji premožni posestniki. S tem svojim činom so gospodje pri Kmetki posojilnici zopet enkrat dovolj jasno pokazali, kakšno smisel imajo za najpotrebnejše ljudske koristi. Potem naj pa še g. Jurca prosjači okoli naših kmetov in obrtnikov za vloge!

— Kamnik. Društvo »Kamnik« je priredilo na cvetno nedeljo v korist Jugoslo-

vanski Matci namenu res primerno slavlja. G. mestni organist Heybal je zbral 8 narodnih pesmi, ki jih je njegov mešani zbor prav dobro pel. Ugajal je posebno dvospevi Volarič: »Divja rožica«. Izostal bi pa naj bil kuplet! Gojenka Manca Stergarjeva je izborna in s čutom deklamirala »Gorič«. Glavno te prireditve je pa bilo temeljito in čuteče predavanje gospoda vseučiliškega prof. dr. J. Srebrnič, ki je kaj živo opisal potrebo narodne pomoči našim bratom v Primorju in na Koroškem. Pokazal in dokazal je, da Jugoslovani. Matica ni kakšno politično in strankarsko društvo, temveč da je Matica namen pomagati njim, ki so kri od naše krvi. Prepričani smo, da je g. dr. Srebrnič pridobil veliko src za jugoslovansko stvar!

— Kočevska Reka. Pravilen izid volitev za tri občine: Kočevsko Reko, Gotenlo in Koče je sledeč: SLS 42, SKS 0, NSS 0, JDS 12, SSDL 33, NRS 100, SSJ 2.

— Dopisi župnih uradov so oproščeni tudi rekomandacijske pristojbine. Na zahtevo ministrstva za vojsko in mornarico je pošto in brzojavno ministrstvo z razpisom št. 205 z dne 22. febr. t. l. odredilo, da ne plačujejo župni uradi za priporočene dopise, ki jih pošiljajo vojaškim in drugim oblastim, nobene pristojbine, torej tudi priporočnine. Ta ugodnost pa velja samo za važnejše, nenadomestljive spise.

— O Božidarju Severju. Iz Budimpešte smo dobili poročilo, da je bil g. Sever 25. t. m. jako slab v jetniški bolnišnici. Radi obilnega notranjega krvavljenja je bil večkrat v nezavesti. Jugoslovanska poslaništvo še nima od našega zunanjega ministra nikakega naročila, kako naj reši ubogega trpina iz mažarske krute roke. Ta počasnost presega že vse meje. Božidar Sever trpi zdaj že leto in pol v mažarskih ječah. Prvičkrat je bil pol leta tam leta 1919, ker so ga Mažari pri Jurišičevem vpadu v Prekmurje ujeli kot jugoslovanskega prostovoljca. Takrat se je rešil z begom iz ječe v Gyšan (Raab), ker so boljševiške žene napravile neki upor, pri katerem so odprle vrata v javnih ječah. Zdal je že celo leto zaprt, ker je bil član razmejivne komisije in se je kot gerent eksponiral za jugoslovansko državno idejo. Kljub vsem prošnjam pa vlada še ničesar ni dosegla za rešitev državljanja, ki je delal za državo. Kdo se naj potem še žrtvuje v eksponiranem Prekmurju!

— Sara Bernhard, slavna francoska gledališka igralka, je dne 25. t. m. ob 8 zvečer umrla. Rojena je bila leta 1843. Dne 23. marca je še nastopila v gledališču. Pogreb se vrši v četrtek na stroške mesta Pariza.

— Umrla je 22. t. m. gospa Amalija Senig roj. Gressel, vdova po pokojnem pred 25. leti umrlem graščaku na Bokalcih pri Dobrovi. Pokopali so blago gospo 24. t. m. na Dobrovi. Pokojnica je bila sorodnica slavnega ameriškega misijonarja in škofa Friderika Baraga.

— Brezovica pri Ljubljani. Dramatični odsek tukajšnjega izobraževalnega društva vprizori na veliki ponedeljek lepo narodno igro s petjem »Starilijac«. Po igri se pojde dr. A. Schvabova »Zlata kaglica« in pevski valček s spremljevanjem klavirja in harmonija. Začetek ob 8. uri popoldne in ob 7. uri zvečer. Vstopnice so v predprodnji v trgovini g. Fr. Velkavrh na Brezovici. Vablamo.

— Dajmo otrokom lepe darilce za Veliko noč. Veselje in radost otroških src so lepe zamorske povestice in slike »Zamorščak«. So še v zalogi razni lepo vezani letniki, cena 6 Din. — Jako primerni kot velikonočno ali godovno darilo za naše ljube male. Knjižica se naroča pri Klaverjevi družbi v Ljubljani, Miklošičeva cesta 3, proti predplači. — Ista družba ima tudi v zalogi razne vezane letnike »Odmeva iz Afrike«, ki bi naj ne manjkali v no-

Prvi zemljani na mescu.

Cudežni doživljaji dveh Angležev. 41. Angleški spisal H. G. Wells. — Poslovenil — e —. (Dalje).

— bi bilo še časa, da poskusiva sporazum —.

»Ne!« sem dejal. »Za to sedaj ni več časa!«

Umolknila sva, vsak v svojih mislih. Sek—sek—sek se je čulo odzgoraj in sence so se ritmično gibale.

Pogledal sem po mreži.

»Slaba je,« sem dejal. »Poskusil bom in upognil eno ali dve palici ter zlezal ven —.«

Izgubila sva nekaj časa s praznim besedičenjem in ugibanjem. Nato pa sem se prijel za mrežo, dvignil noge vodoravno, jih uprl ob skalo, sloneč s hrbtom ob nasprotni steni.

Ena izmed palic se je udala tako naglo, da sem skoraj zdrknil v prepad. Upognil sem jo, prijel za drugo, jo upognil v nasprotno smer in dobil sem odprtino, široko dovolj, da sem se mogel stisniti skozi njo. Gobe sem pometal iz žepa, kajti svetlo je bilo sedaj zadosti, in sem se pripravil, da zlezem skozi mrežo.

»Ne prenaaglite sek! mi je šepetal Kavor, ko sem lezel skozi odprtino. —

Zagledal sem gručo selenitov, ki so bili marljivo pri delu, in sem se takoj sklonil pod rob jame, v kateri je ležala mreža.

ter legel na trebuh. Kavor je prilezel za menoj.

Votlina je bila obširna, dvorani podobna. Tla so visela proti mreži. In po celi nepregledni dolžini so ležali ob stenah dvorane nekaki orjaški valjarji umazano blede barve. Šele po daljšem gledanju sem opazil na njih glave in spoznal, da so to iz kože djana trupla zaklanih goved. Poleg njih so stali seleniti-mesarji in odsekavali s kratkimi sekirami kose mesa. Gnani od nevidne moči so drčali polni vozički po strmini navzgor in izginjali za voglom votline.

Dvorana je bila mesnica, kjer so seleniti-mesarji pripravljali živež ljudstvu, ki je stanovalo spodaj v globinah mesca. Nepregledna vrsta zaklanih goved mi je dajala šele pravi pojmo o nebrojnim prebivalstvu, ki je polnilo notranjščino mesca —. Molče sva gledala vse te stvari.

»In sedaj —?« je končno vprašal Kavor.

Sklonil sem se k njemu. Sijajna misel mi je prišla.

»Ako niso spustili teh goved po vrveh sem doli — sva bliže površju nego sva si mislila!«

»Zakaj?«

»Kako bi sicer tele ogromne živali spravili v take globočine?«

Pogledal je čez rob.

»Čudno —!« je dejal. »Sicer pa sem vedel, da nisva daleč od površja —.«

Pograbil sem ga za roko.

Iz špranje skozi mrežo je prihajal glas —.

Napeto sva poslušala.

Res —! Nekdo je plezal po razpoki navzgor. Čula sva tapanje rok in nog po skalah in šum peska in kamenja, ki se je luščilo od sten. In kmalu nama je prišlo tudi rahlo žgolenje selenitov na uho. —

Počasi in neslišno sem si ovil verigo krog pesti, da bi udaril, če bi bilo treba.

»Pazite na mesarje tamle in na njihove sekire!« sem šepnil Kavorju, da bi imel zavarovan hrbet.

»Dobro, dobro!« mi je tiho odgovoril. Nekaj je zamigalo v temi pod mrežo — planil sem po koncu —.

Dolga sulica je sunila proti meni, me zgrešila, izginila in spet sunila navzgor.

Koj pri prvem sunku sem udaril, toda splašen sem bil in prepozno sem prišel s svojo pestjo. Vdrugič pa sem krepko pograbil za sulico in potegnil —.

Glasno sem kričnil, ko sem začutil, da nekdo drži za ročaj. Z vso močjo sem parkrat sunil navzdol, nekaj je zacvililo v temi, Kavor poleg mene je pograbil še za drugo sulico — in tedaj je priletela sekira in udarila ob skalo poleg mene ter me opomnila na mesarje v dvorani —.

Ozrl sem se.

Tamle so prihajali v nerednih gručah in vihteli svoje sekire, — nizka debela bitja z dolgimi rokami, prav nič podobna selenitom, ki sva jih dosedaj videla. Morebiti

da so že poprej zvedeli za najin prihod, — ali pa so z neverjetno naglico razumeli položaj.

Strmel sem vanje za trenutek, nato pa sem kričnil Kavorju, naj straži mrežo — in že sem skočil s sulico v roki nad nje.

Par sekir je priletelo, nobena me ni zadela, — in nevzdržno so se sovražniki spustili v divji beg, s stisnjenimi pestmi in s sklonjenimi glavami, in se razkropili po vseh kotih.

Skočil sem za njimi, dokler ni zadnji izginil, nato pa sem se ozrl po težjem in boljsem orožju nego je bila moja slabotna sulica.

Sekire so bile prelahke in prekratke. — Poleg trupel so ležali dolgi, debeli drogovi, menda tudi iz zlata, kakor se mi je zdelo. Rabili so te drogeve, da so z njimi obračali trupla zaklanih živali.

Pograbil sem dva, vsakega z eno roko, in zamahnil. Težka sta bila, pa priročna, da sem z enim samim zamahom mogel pobiti celo krdelo nasprotnikov.

Grozeče sem zavihtel svoje orožje proti selenitom, ki so se v daljnem kotu dvorane zbirali v tesno gručo, in sem se obrnil h Kavorju.

Nesrečneži! — Zapustil je mrežo in že bil pol pota k meni.

»Nazaj k mreži!« sem mu zaklical.

»Kaj mislite, da puščate —.«

»Bedford!« je vpil. »So že tu —! Tolj imajo seboj —!«

beni slovenski hiši in ljudski knjižnici. Cena 9 D. proti predplači. Kdor želi podariti »Zamorščak« ali »Odmev« komu za vezilo, dobi notri že priloženo tiskano voščilo.

— Preureditev selske službe pri pošti na Brezjah. S 1. marcem se je preuredilo pri omenjeni pošti dostavljanje pisem, časopisov itd. po selskem pismonoši tako-le: v I. okraj so se uvrstili kraji: Dobropole, Črniče in Noše v II. okraj pa Piraišča, Leše, Paloviče, Visoče in Vadiše. V I. okraj se dostavlja vsak ponedeljek, sredo in petek, v II. okraj pa vsak torek, četrtek in soboto.

— Prvi obiskovalci savskih kopališč v Zagrebu. Zadnji topli dnevi so zvalili mnogo Zagrebčanov v savski kopališči, kjer se solnijo; nekateri gredo celo v vodo, ki je pa še dokaj hladna.

— Avto v izloženem oknu. V Zagrebu je te-žak tovarni avto pri obračanju zavozil v izloženo okno trdke Arnstein. Škoda, ki jo ima trdka, znaša 75.000 Din.

— Čevlje kupujte od domačih tovarov. Tvrde P. Kozina z znakom Peko, ker so isti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na debelo in drobno Ljubljana, Breg štev. 20, ter Aleksandrova cesta štev. 1. 3322

Gospodarstvo.

g Žitni trg. Na novosadski produkti borzi notirajo žitu sledeče cene: pšenica 457.50 Din, ječmen 315 Din, oves 295 Din, koruza 252.50 Din, beli fižol 465 Din, pšenična moka št. 0 650 Din, krušna moka 450 Din, krušna moka št. 7 350 Din, mekinje 165 Din. — Tendence nestalna.

g Naš izvoz. V letu 1922 smo izvozili v glavne sledeče predmete: žita 29.697.376 kg v vrednosti 110.544.620 Din, koruze 11.464.236 kilogramov v vrednosti 35.673.051 Din, moka 23.277.932 kg v vrednosti 115.846.916 Din, fižola 7.451.667 kg v vrednosti 7.028.096 Din, suhe slive 40.443.380 kg v vrednosti 185.719.764 Din, gradbenega lesa 617.660.839 kg v vrednosti 452.658.612 Din.

g Cena slatemu denarju in carinski aggio v Nemčiji. Nemška vlada kupuje zlat denar po 1250 kratni nominalni vrednosti, srebrnega pa po 1500 kratne nominalne vrednosti. V poštnem prometu je določen zlati frank s 4800 papirnatimi markami. — Od 20. marca dalje je določen carinski aggio v Nemčiji s 525.900%, to je ena zlata marka 5200 mark v papirju.

g Pristojbinski dohodki od prodaje kolekov so znašali v mesecu februarju 37.810.025-71 Din, medtem ko so znašali lansko leto ob istem času samo 30.585.616-1 Din. — Od prvega avgusta do 28. februarja 1923 so znašali pristojbinski dohodki 263.501.148-25 Din, medtem ko je bilo predvidenih v proračunu za ta čas samo 237.708.331 Din.

g Blagovni trg v Trstu. Dne 26. t. m. so notirale kolonijalnemu blagu v Trstu sledeče cene (v lirah): Kava: Rio 7, 6.25, Rio 6, 6.35, Rio 5, 6.50, Rio 4, 6.65, Rio 3, 6.75, Santos 7.40, Minas 6.80; sladkor: kocke 3.22, kristal 3.14; riž: Karolina 2.18, italijanska glase 2.08, Saigon 1.52, Burma 1.50, Bruch 1.43; Soja olje 5, čokolada 6.70; galica 2.58.

BORZA.

Zagreb, 27. marca. (Izv.) Pešta 2.20—2.30, Berlin 0.47—0.4740, Italija 4.80—4.8250, London 460—462, Newyork .97.50—98, dolar 96, Pariz 6.45—6.50, Praga 2.91—2.925, Dunaj 0.137—0.1375, Curih 18.10 do 18.16.

Curih, 27. marca. (Izv.) Pešta 0.1150, Berlin 0.0160, Italija 26.65, London 25.40, Newyork 541.50, Pariz 35.70, Praga 16.0750, Dunaj 0.007550, Kn-a. 0.76, Sofija 3.80, Beograd 5.55, Varšava 0.0115, Holandsko 213.50.

Ljubljanske novice.

Ij Umrla je po kratki bolezni 27. t. m. zvečer ob poln. uri gospa Julija Stor, trgovka s čevlji v Ljubljani. Pogreb bo z Ahačjeve ceste št. 7. v četrtek 29. t. m. popoldne. N. v m. p.

Ij Društvo vpokejencev južne železnice naznanja svojim članom, da je umrl član gospod Viktor Vodnik, strojevodja južne železnice v p. Pogreb se vrši 28. t. m. ob 4. ure popoldne iz hiše žalosti Hranilnišča cesta št. 2. Člani se vabijo, da se pogreba polnoštevno udeležijo. — Predsedstvo.

Ij Krekova Mladina. Skupni sestanek članstva se bo vršil v četrtek, dne 29. t. m. ob 8. uri zvečer v prostorih Jugosl. strok. zveze, Stari trg št. 2 I. nadstr. Udeležba za vse član obvezna. Predava gosp. dr. A. Gosar. — Predsednik.

Ij Mesdno gibanje trgovskih nastavljenec v Ljubljani. Kakor se nam javlja, je stopilo nameščenost tvrdke Jelatin v stavko. Kakor znano, se nahajajo trgovski nameščenici v mesdnem gibanju že skoraj leto dni, vendar žal še do danes ni bilo moči doseči sporazuma z gremijem trgovcev v Ljubljani glede sklenitve kolektivne pogodbe, s katero bi bilo to vprašanje edino definitivno rešeno. Če premislimo, da se prejemki trgovskih nastavljenecv ponekod gibljejo v mejah od 2000 do 4000 kron, moramo čisto odkrito priznati, da so taki prejemki odločno prenizki in dolžnost vlade bi bila, da tu vendar napravi red. Čudimo se gg. trgovcem, da sami ne pridejo do prepričanja, da morejo le od dobro plačanega nameščenca zahtevati, da mu da vse svoje sile na razpolago. Ponovno se je že povdarjalo, da je v raznih podjetjih nastavljenecv brez vsake kvalifikacije, ki je dobremu gospodarstvu pri njegovih opravičenih zahtevah v napotje, podjetniku samemu pa v kvar, ker kvalificirano osebje se nikakor ne more ogrevati za tako mesto, katero se v primeri z nekvalificiranci naravnost sramotno plačuje. Menimo, da bo vsa poštna javnost pač na strani nameščenstva, ki bi je boj za svojo eksistenco, privatnim na-

meščencem brez razlike pa bi v njihovem lastnem interesu priporočali, da stavkajoče tovariše v vsakem oziru kar najbolj podpro. O poteku stvari bomo svojočasno še poročali.

Ij Društvo trgovskih in industrijskih nameščenecv Slovenije v Ljubljani opozarja vse svoje članstvo, kakor tudi ostale nameščenice, da se nahajajo nameščenici tvrdke Jelatin v Ljubljani v stavki in pozivlja vse tovariše in tovarišice, da za časa stavke pri imenovani firmi ne iščejo posla, ker bi s tem škodovali stanovski ideji in kdaj pozneje tudi sami sebi. — Odbor.

Ij Društvo trgovskih in industrijskih nameščenecv Slovenije v Ljubljani priredi v znak solidarnosti s stavkajočimi nameščenici za vse trgovske in industrijske, kakor tudi za vse ostale privatne nameščenice v četrtek, dne 29. marca 1923 ob 8. uri zvečer v veliki dvorani Mestnega doma veliko zborovanje. Polnoštevno udeležba pričakuje — odbor.

Ij Geslo »Svoji k svojim!« na poseben način umeva »jugoslovanska« tvornica »Transformator« na Dunajski cesti. Ustanovili so jo najgorenejši Jugoslanci z namenom, da izdelujejo električne naprave v Jugoslaviji. Toda kljub jugoslovanski obliki se vodstvo podjetja bore malo zmeni za domačine in je za novo tvornico naročilo okna in vrata v Celovcu, dasi mora plačati visoko carino. Ključ je pač v tem, ker je zastopstvo celovške tvrdke Dobrowsky & Comp. v rokah velenarodnjaka in demokrata. Domače veltvrdke naročajo mizarska dela v Celovcu, naše domače mizarske tvrdke se pa morajo boriti z veliko krizo v svoji obrti.

Ij Več vestnosti. Društvo hišnih posestnikov je v časopisih naznanilo svojim članom, da se nahaja odsej nadalje društvena pisarna v Medjatorhi hiši, Dunajska cesta št. 17, in sicer uraduje od 4. do 6. ure. Ali temu ni tako. Stranke čakajo po cele ure, se jeze nad vestnostjo uradovanja in ker v pisarno le nikogar ni, z nevoljo odhajajo. Raditega prosijo prizadeti člani, kateri se morajo obračati za razne nasvete do društva, da se uraduje bolj vestno, sicer bo izgubilo društvo s tem ves ugled in obenem veliko članov. — Več prizadetih članov.

Ij V oglašju »Neva stavba« je bilo zadnjič nekaj smisel motekih pomot. Danes je oglas pravilen. Ij Tedenski zdravstveni izkaz. V času od 18. do 24. marca t. l. je bilo v Ljubljani rojenih 24, naknadno prijavljenih rojstev 6, mrtvorojeni 3. Umrlo je v tem času 30 oseb, naknadno prijavljeni smrtni slučaj 4, med temi 12 ozi. 3 tuji. Vzrok smrti v 1 slučaju življenjska slabost, v 5 jetika, v 1 pljučnica, v 1 škrlatica, v 3 možganska kap, v 4 srčna hiba, v 3 rak, ostalo druge bolezni.

Ij Nalezljive bolezni v Ljubljani. V času od 18. do 24. marca t. l. so bili v Ljubljani naznanjeni naslednji slučaj nalezljivih bolezni: 4 škrlatice, 1 griže, 1 ošpic, 1 otroška vročica.

Ij Izpraznjevanje greznice in prepeljava gnojnice. Mestni magistrat vnovič opozarja, da je vsako izpraznjevanje greznice in prepeljava gnojnice od 6. ure zjutraj do 10. ure zvečer v območju mesta Ljubljane strogo prepovedano. Mitniški organi imajo strog ukaz, da zabranijo vsak prihod takega voza v mesto pred oziroma po določeni uri.

Ij Zepna tatvina na Vodnikovem trgu. Cerar Mariji je neznan umozvil na Vodnikovem trgu iz žepa ukradel denarnico s 320 K gotovine in 1 zastavnim listkom.

Ij Policijska kronika. Mateju Jeršinovu je bilo ukradenih 8 mlekarških vrčev. — Brivcu Francu Podržaju v Hrenovi ulici je bilo ukradenih več stvari v vrednosti 4900 K. — Natakariju Nikolaju Rajkoviću je bil ukraden 6000 K vreden površnik. — Čevljarju Francu Koscu je bilo ukraden 8000 K vredno kolo znamke Dürrkopp. — Železničarju Jožetu Vrankarju je bil ukraden črn suknjič, v katerem je bilo 12 ključev. Vrankar je oškodovan za nad 3000 K. — Francu Paljavcu s Sela je bilo ukraden 12 tisoč kron vredno kolo znamke Fahrradhaus št. 473.305. — 1100 K je bilo ukradenih na Selu št. 47 Ivanu Delavcu.

Pevski vestnik.

»Ljubljana« pripravlja za svoj slavnostni koncert, ki bo v ponedeljek dne 9. aprila v Unionu, med drugim tudi dražestno Lajovičevu Gozdno samoto za triglasni ženski zbor in orkester. — To je eden najlepših biserov slovenske pevske umetnosti, ki je pa počival dolgo let v pozabljenosti, ker zahteva od zbora izredno veliko pevske spretnosti in mehke duše.

»Pevce« (št. 1—4.) je dospela z Dunaja in ga te dni razpošljemo. Zadržala je priloge avstrijska pošta, kjer vlada ostra pasivna resistenca. Prihodnja številka izide sredi maja. Prosimo vse naročnike, naj nam pridobijo novih prijateljev, da bomo mogli uresničiti svoje načrte. Položnice smo priložili vsem naročnikom in prosimo, da jih kmalu vporabijo, ker moramo plačati ves tisk naprej. One, ki še niso poravnali naročnine za lansko leto, prosimo, da nam nakažejo sedaj ob enem za oba letnika. Letos je naročnina kljub temu, da nam je tiskarna na Dunaju stroške za tisk potrojila, samo 25 dinarjev. To malo svoto presega že vrednost »Pevčevih« prilog.

Pevčeva pesmarica I. in II. zvezek (1921 in 1922) je tudi od danes dalje na razpolago; vsaka stane broširana 12.50 dinarjev. Pevski zbori, omislite si pesmarice pravočasno, ker je zaloga le majhna; prva bo kmalu pošla.

Narodno gledališče.

DRAMA.

Sreda, 28. marca: OTHELLO. — Red A.

OPERA.

Sreda, 28. marca: JENUFA. — Red E.

NEKAJ POJASNIL K »JUTROVNI« KRITIKI O »ČAROSTRELCU«.

V svoji kritiki o »Čarostrelcu« je zapisal dne 25. t. m. g. poročevalec »Jutr« med drugim tudi sledeče: »Anki je gospa L. že preodrasla.« Spominjam se, da je omenjeni gospod v svojih recenzijah v zvezi z mojo osebo že večkrat rabil sličen izraz. Kolikor morem zasledovati, sem te dobrohotne opazke deležna od vseh solistik le jaz, zato mislim, da me slutnja ne vara, ako trdim, da dela g. kritik to namenoma. Ker slučajno nisem najstarejša pevka v operi, resnično ne vem, kdaj sem si zaslužila to pozornost, s katero g. kritik prestopa meje svoje kompetence. Kakšne uspehe si obeta od tega, mi ni jasno. Ako hoče nepoučene ljudi s tem spraviti v domnevo, da se silijo starejše pevke v mlajše vloge, mu moram pri tem kulturnem delu prikočiti s sledečimi pojasnili na pomoč:

Običajno so se komponisti vseh časov in krajev posluževali pri razdeljevanju vlog tega naravnega reda, da so najvišji in najgibnejši glasovi označevali vedno najmlajše in najživahnejše osebe tudi na odru; nasprotno pa se nizki glasovi (alti in basi) le redkokdaj zahtevajo v mladih vlogah. V očigled temu dejstvu se je godilo in se še godi po celnem svetu tako, da pojo vloge mladih ljubink ali naivnih dekličev pevke, ki pač razpolagajo s primernim glasom, t. j. z odgovarjajočo glasovno višino in tehniko, ne glede na to, da-li so to v resnici mladenke 18. let ali pa 40 letne gospe. Istotako tudi mlajše ne čakajo, da bo dober basist dosegel šestiljivo starost 60 let, da bo mogel z uspehom igrati n. pr. Tomaža v »Nižavici«. Zato je pač dramatična šola, nauk o šminkanju, aranžirne skušnje in — ne v zadnji vrsti — lasten marljiv studij, da pevke izvrš. igralce poda na odru človeka, ki ni on sam niti po letih, niti po temperamentu. Ni torej moja krivda, da imam vkljub svoji nemladosti še vedno tako visok in gibčen glas, da me gledališka uprava vedno znova naproša za sodelovanje v vlogah, za katere baje druge naše pevke nimajo prikladnega glasu.

Ako bi kritiki večjih in kulturnejših narodov ocenjevali svoje pevke po njih letih ali telesni težbi, bi njihove svetovne dive morale takoj v početku — v pokoj. Naj opozorim g. kritika samo na svetovna imena: Destinova, Farrar, Jeritza, Kurzova itd. torej na dame, ki pojo iste in slične vloge kot jaz v Ljubljani, dasi šteje vsaka izmed njih že 35—50 življenjskih let. Slavne Morlove si niti ne upam omeniti, ker to bi zbog njene telesne obširnosti poslal naš g. kritik gotovo v kak panoptikum, ne pa na gledališki oder. Istotako menda tudi ono »Lakméc«, katere fotografijo so nam lani poslali — menda iz Pariza — za pojasnilo k kostumiranju. Sodeč po tisti sliki je morala pevka tehtati najmanj 100 kg in njeno lice tudi ni kazalo Lakmėjnih 16. let! Dvomim pa, da bi tem pevkam v New Yorku, Parizu, Berlinu, na Dunaju ali v Pragi kritiki zapisali, da so že odrasle takim vlogam. Le mi »kulturni« Slovenci bomo poslej — morda izumi g. kritik tak recept? — tako srečni, da bomo razpolagali s 15 letnimi primadonami za »Madamo Butterfly«, s 16 letnimi za »Lakméc«, s 18 letnimi za »Micaëlo« itd. kakor bo pač zahtevala vsebina opere! Ko omenjam Micaëlo, se spominjam, da jo poje n. pr. v Zagrebu pevka, ki je skoraj 20 let starejša od mene. Da pa bo g. kritik popolnoma pomirljen, mu zamorem po verodostojnih informacijah, ozi. vsled lastnega poznanstva zaupati še to, da ima Ljubljana izmed vseh treh državnih center najmlajšo koloraturko, ki je odpele velike vloge »Lakméc«, »Gilde«, »Rozinec«, »Leonore« itd. brez vsake večje nesreče.

Če ima g. kritik ozi. njegovi prijatelji namen, s takimi zbadanji me pregnati z ljubljanskega odra, jim moram javno svetovati, naj si ta

trud prihranijo. Dokler bo muzikalno občinstvo v toliki meri vpoštevalo moje delo kot doslej, dokler bom po sličnih zafrkacijah dobivala priznalna pisma meni popolnoma nepoznatih oseb — tako dolgo mi ne upade pogum.

Končno še eno vprašanje g. kritiku. V ranih svojih spominskih spisih na pokojnega Drvota, na gospe Nortgartovo itd. se je z neobičajno odkritostjo spovedal, da ni toliko strokovnjak, da bi si bil upal sam na svojo roko angažirati pevce za takratno ljubljansko opero, ampak, da ga je na teh potih spremljal enkrat konservatorist Betetto, drugi zopet kapelnik (Talič — če se ne motim). Ko smo sedanji pevci naše opere čitali te njegove lastne besede, smo si seveda nekako stvili vprašanje: kako je mogoče, da človek, ki ni temeljito glasbeno naobražen, sedi večer za večerom kot operni kritik v gledališču? Dejstvo, da je gosp. kritik nekoč načeloval upravi gledališča, ga menda še vseeno ne usposablja za opernega kritika, ker nam ni znano, da bi si bil valed svojega glasbenega znanja stekel na tem polju že kaj zaslug. Zato bi mu morda kak pravicoljub odrek pravico gledati na nas glasbenike z visokega kritičnega piedestala. Naj pripusti to mesto resničnim glasbenikom, kojih kritike naj našo glasbeno kulturo dvigajo, ne pa z osebnimi žaljivostmi tlačijo k tlom!

Ljubljana, dne 27. marca 1923.

Pavla Lovčičeva.

Prosveta.

pr Silvija Sardenko: Dekliške pesmi. Založila prodajalna KTD Nižman v Ljubljani. Vigred in velika noč nam je spet vzbudila prijeten spomin na Sardenkove Dekliške pesmi. Sardenko nam je v njih odrgnil kraljestvo verne, plahe, deviške mladosti, čuvstvenostjo duš, ki so nad materijo, trpljenje sre, nad katerimi je svet grešil in jim je zdravilo Bog. To kraljestvo otroško lepih sanj, bajno pravljice lepote, sladkotajnih odnosov in utripov nežnih src — za sladke hip te iztrga iz sedanjosti. Knjiga bo kot praznično velikonočno darilo tudi v duši čitatelja in čitateljice naredila praznično in pomladno razpoloženje; pa jo dajte v roke temu, ki je doma, ali jo pošljite tistemu, ki je daleč z doma, obema boste za praznike izročili nekaj umetniškega, zaželjeno domačega, zakaj te Dekliške pesmi so najslajši pojav in glasnik slovenske duhovnosti v poeziji. Cena izvodu 15 Din, po pošti 16 Din 50 par.

Poizvedovanje.

Izgublil se je v Študentovski ulici šop malih ključev. Pošten najditelj se prosi, da jih odda proti nagradi Študentovska ulica 2, I. nadstr.

LEPOTA? SVEŽOST MLADOSTI? Pri ljubljani zunanosti? Vse to si lahko prihranite in za- branite prerano ostarelost edino z racionalnim negovanjem vašega obraza, vašega telesa, vaših las in zobl izrednega delovanja so že nad 25 let ljubljani Elza-izdelki za negovanje lepote: Elza- obrazna in kožo obvarujoča pomada (2 lončka z omočom in poštnino 25 Din), Elza-pomada za rasi las (2 lončka z omočom in poštnino 25 Din), Elze lilično milo lepote (4 kose z omočom in poštnino 35 Din) in drugi Elza-izdelki, kakor Elza cvet za lase, Elza-voda za usta, Elza-kolonska voda itd.; Lekarnar EUGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Elzafg št. 134, Hrvaško.

S potrjim srcem javljam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da nas je zapustil danes 27. t. m. ob pol 9. zvečer po dolgotrajni in mučni bolezni, ponovno pre- viden s sv. zakramenti, v starosti 52 let, naš prelubi in skrbni soprog in oče, gospod

dr. Karel Verstovšek

profesor, bivši državni in deželni poslanec, deželni odbornik, poverjenik Narodne vlade in dež. vlade, član mestnega sveta mariborskega, častni občan občin Velenje, Topolšica, Pameče, Sv. Križ nad Mariborom, Ruše, Smolnik, Lobjnica, Hotinja vas, Orehova vas, častni predsednik mariborskega Orla, član na- čelstva Zadržne zveze in nadzorstva Zadržne gospodarske banke, predsednik izvršilnega odbora SLS za Štajersko, član načelstva Spodnještajerske ljudske posojilnice itd.

Pogreb nepozabnega ranikega se vrši v petek 30. marca ob 2. popoldne iz hiše žalosti, Wildenrainerjeva ulica štev. 6, na pokopališče Pobrežje.

Svete maše zadušnice se bodo brale v frančiškanski in stolni cerkvi.

Prosimo tihega sožalja.

Maribor, dne 27. marca 1923.

Pavla Verstovšek, soproga.

Zora, Zdenko, Boris, Božidar, Ciril, Metod, otroci.

PALMA

Kaučuk potpetnike
in potplate

Prednosti!

Ceneje
in
znatno
trajnije
nego od kože!
Varstvo
proti vlagi
i mrazu!

Delovodja - (polir)

cestnih in drugih v to stroko spadajočih
del z večletno prakso ISČE DELA. Na-
slov pove uprava lista pod št. 1763.

Tehnik

z akademsko izobrazbo, sedaj višji
tehnični uradnik na vodilnem me-
stu velike železotovarne v državi,
s parletno prakso v fužinarski, li-
varski in strojni stroki, samostojen
energičen delavec, dober organiza-
tor, vešč tehničnega in komercial-
nega vodstva, ŽELI PREMENITI
MESTO. — Ponudbe pod »VODJA
TEHNIK« na upravo »Slovenca«.

Gospodično

Inteligentno in pridno, ki si želi družin-
sko življenje in ki bi prevzela vzgojo
3 otrok, 4—8 let starih, ISČEM. — Pred-
nost ima trgovsko naobrazbo. Ponudbe
z navedbo dosedanjega službovanja in
po možnosti s fotografijo na »POŠTNI
PREDAL 3« v CELJU. 1753

Deklica,

ki je dovršila pet razredov ljudske in
prvi razred meščanske šole z dobrim
uspehom, ŽELI VSTOPITI v kako trgo-
vino v Sloveniji kot UČENKA z vsi
oskrbo. — Ponudbe prosijo pod »ZAPU-
ŠČENA 1762« na upravnštvo lista.

Knjigovodja -

bilančnik

perfektni, z večletno prakso in najbolj-
šimi referencami, ISČE MESTA. — Po-
nudbe na upravo lista pod »AGILEN«.

Starejša gospa

ki je cel dan odsotna, želi MALO SO-
BICO s sostanovalko. Naslov v upravi
lista pod številko 1768.

Izgubil se je

LOVSKI PES, nemški resavec, čuje na
klic »Kuno«, nosi znamko št. 549, zima-
sta dlaka je mešana sive in rjave bar-
ve. Odda naj se proti dobri NAGRADI
na naslov: M. POGORELEC, Gorupova
ulica št. 4, III. nadstropje, ali pa naj se
sporoči na telefon št. 448. 1772

Naš brat, nečak, stric in svak, gospod

Peter štempihar

je danes preminul.

Pogreb bo v sredo, 28. marca, ob pol 18. uri
iz domače hiše na tukajšnje pokopališče.
Sv. maša za dušnico se bo opravila v žup. cerkvi.
Kranj, dne 26. marca 1923.

ZALUJOČI OSTALI.

Brez posebnega obvestila.

Zahvala. Za vse izkazano sočutje povodom smrti našega pre-
ljubelega brata, oziroma strica, gospoda

Jožefa Golmajer

nadžupnika v pokoju

izrekamo najsrčnejšo zahvalo vsem njegovim sobratom, znancem,
prijateljem in drugim, ki so ga spremili na poslednji poti. Posebno
se zahvaljujemo g. dekanu Fr. Pešec-u iz šmarja za vodstvo žalnega
spreveda, g. upravitelju Kosu, soščolcu g. kanoniku Antonu Zlogarju,
učitelstvu s šolsko mladino, pevcem iz št. Vida za gniljive žalo-
stinke in vsem drugim, ki so mu izkazali poslednjo čast.

Kovor pri Tržiču, dne 25. marca 1923.

Sorodniki Golmajer.

14 oralov travnikov in njiv

vse arondirano in v ravnini, v bližini ne-
kega mesta Slovenije,

zamenjam

za POSESTVO, NOVO HIŠO ali kako
drugo posestvo v AVSTRIJI ali pa tudi
PRODAJ proti gotovini. — Vprašanja
pod »Travniki 1740« (v nemščini)
na upravnštvo »Slovenca«.

Igralne karte

vseh vrst priporoča

M. Tičar, Ljubljana

Znižane cene!

A. ŠINKOVIC naslednik K. SOSS
Ljubljana, Mestni trg 19.

2 posestvi naprodaj!

8 oralov, od tega je 2 orala go-
do, zrna, lep sadonosnik. —
Njive obsejane, hiša in hlevi v dobrem
stanju z orodjem za K 800.000. — Pis-
mene ali ustne ponudbe na M. ERTL,
Sv. Marjeta na Drav. Polju, ali na ERTL,
Vič št. 12 pri Ljubljani.

6 oralov, od tega 4 orala njiv,
[obsejanih], pol orala
debelega smrekovega lesa za posekati,
1 krava in gospodarsko orodje, cena
K 700.000. Ponudbe na FRANC ERTL,
posestnik na Dobrovcih, p. Hoče p. Ma-
riboru ali na ERTL, Vič 12 p. Ljubljani.

Zlahtni grah,
čebulček,
grahoro,
korenje

itd. priporoča
EVER & WIMP, Ljubljana
Wolfova ulica 11
Zahtevajte cen!

Naprodaj je nova stavba

v sredini Spodnje šiške — Ljubljana 7.
Velikost stavbe 24 x 12,50, pod zemljo
klet, pritlični lokal visok 4,90 m, 216 m²
nadstropje itd., 25 drugih prostorov. Na-
prodaj pod dnevno ceno iz gotovih vzro-
kov. Natančna pojasnila daje: MATIJA
TERLEF, Jernejeva c. 38, šiška-Ljublj.

Fran Fujan

krovski mojster

Ljubljana, Hovica št. 48, ob Dolenjske.

Izvršuje vsakovrstna nova krovska
dela s koranitom, eternitom, skalco,
opeko, lepenko in lesnim cemen-
tom itd.

Sprejema popravila raznih starih
streh. Na zahtevo tudi zalaga z
zgoraj navedenim blagom.
Delo preizkušeno, solidno in po
najnižjih cenah.

Zemljišče

tik kolodvora v Ljubljani,
najpripravnije za skladi-
šče, ceno NAPRODAJ!
Vprašati pri anonč. zavo-
du Drago BESELJAK v
Ljubljani, Sodna ulica 5
pod »SKLADIŠČE«.

Priznано najboljšo

»peklenske kose«

(HOLLENSSEN) priporoča založnik in
samoprodaja te vrste za Jugoslavijo,
tvrdka F. S. ŠKRABAR, Višnja gora.
Preprodajalcem ugodne cene!

Moško kolo

še DOBRO ohranjeno ter eno NOVO
PRODAJ. — Naslov pove upravnštvo
»Slovenca« pod št. 1761.

26.000 kvadratnih metrov, VELIKO NJIVO oddam v najem

v MOSTAH p. Ljubljani v bližini ke-
mične tovarne enemu ali več interesen-
tom. — Natančneje se poizve v tovarni
KEMIČNIH IZDELKOV GOLOB in KO,
Vič pri Ljubljani. 1752

Lokal za trgovino

vzajem v najem v bližini kolodvora ali
v kakem trgu. — Pisane ponudbe na:
»Poštno ležeče VACE pri Litiji«.

PRODAJ skoro nov

čevljarski stroj, 'Cylinder'

po zelo ugodni ceni. — Naslov pove
upravnštvo lista pod številko 1744.

Naprodaj novi AEG-motorji:

Motor za vrtilni tok 4 k. e.	220/380 volt za Din 7.500—
" " " " 3 " "	220/380 " " " 6.500—
" " " " 2 " "	220/380 " " " 5.000—
" " " " 1 1/2 " "	220/380 " " " 2.500—

z jermenico, tračnicami in zaganjačem. V zalogi so vse druge vrste motorjev
in dinam. Elektromotorji po najnižjih cenah.

Karol Florjančič, Cella, telefon št. 74.

Tapetniška in dekoracijska delavnica

v Ljubljani, Komenskega ulica št. 12, se priporoča slavnemu občinstvu za
vsa v to stroko spadajoča dela.

Franc Jager, tapetnik.

Pri nizki ceni

Ign. Žargi, Ljubljana, Sv. Petra cesta 3.

Trgovina z drobnim, pletenim in modnim blagom ter raznim perilom
za moške in ženske, kravata in debelo in drobno.

Največja zaloga potrebščin za krojače in šivilje.

Iščemo:

Potnika,

mlačjo, agilno in podjetno silo,

Knjigovodjo-korespondenta

za samostojno in razvita zmožno mesto.

ZAITEVAMO: dobro trgovsko izobrazbo, daljšo prakso, močan
nastop in priključivo vedenje.

NUDIMO: dobre prejemke in ob zadovoljivem poslovanju stalno
mesto. — Ponudbe naj se naslove na:

Poštni predal 83, Ljubljana, glavna pošta.

Okrajna hranilnica in posojilnica v Škofji Loki

naznanja, da je svoje poslovne prostore

premestila v svojo lastno hišo v Škofji Loki, Glavni trg št. 33.

Hranilne vloge na knjižice obrestuje po

5% p. a.

Rentni in invalidni davek plačuje iz lastnega.
Vezane večje hranilne vloge obrestuje tudi višje, po dogovoru.
Sprejema tudi vloge na tekoči račun.
Dovoljuje kredite in izvršuje vse denarne transakcije pod
jako ugodnimi pogoji.

Prostore za trgovino in stanovanje

ISČEM V NAJEM v prometnem kraju Slovenije, v mestu ali na
deželi. — Cenjene ponudbe prosim na upravnštvo lista pod

»Promet 1710«.

D * O * Š * I * O

Najmodernejšo angleško in češko sukno, raznovrstne
obleke, površniki in raglani. - Mornarske in športne
obleke za dečke. - Obleke po meri se izvršujejo po
: najnovejšem kroju in fazoni v lastnem salonu, :

Sv. Petra cesta št. 20.

LOŽAR & BIZJAK